

dov javnih knjižnic. Ti naj bi šteli največ 250 000 zvezkov. Nasploh pa se avtorju zdi, da bo poudarek na obeh knjižničnih tipih — znanstvenem in javnem — ostal.

Carl Jansen pa v članku Državne podružnice matične službe v Zvezni republiki obširno prikazuje, kako so v Spodnji Saški ostvarjali organizirano knjižnično mrežo že v weimarski republiki, do novih konceptov pa se prebili šele po drugi svetovni vojni. Članek je opremljen z mnogimi konkretnimi podatki o hitrem razvoju matične službe zlasti po letu 1965.

Iz širših bibliotekarskih aspektov sta zanimivi obširni poročili s kongresov IFLA (Toronto 1967, Frankfurt 1968), od katerih se je frankfurtski posvetil zelo kočljivi temi — Knjige in knjižnice v industrijski družbi.

Med sila obširnim drugim gradivom bi to pot opozoril na slikovne priloge. Te prikazujejo zunanjo in notranjo arhitekturo novih ali prenovljenih knjižnic v Zahodni Nemčiji, na Danskem in na Finskem. Zlasti slednje se odlikujejo z izredno čistimi likovnimi rešitvami.

Bruno Hartman

Nachrichten für Dokumentation. Zweimonatsschrift für Forschung in Praxis der Dokumentation. Frankfurt a. M. XIX/1968, št. 1—6, 8 + 280 + B 48 str. 4°.

Kot dosedanja poročila o reviji se bo tudi to omejilo na prikaz tistih člankov, ki zadevajo splošno znanstveno knjižničarstvo. Glede na snov obravnavajo nekateri klasifikacijska vprašanja, drugi pa vprašanja mehanizacije in avtomatizacije v splošno znanstvenih knjižnicah.

Od prvih naj navedem predavanje, ki ga je imel danski bibliotekar R. Mølgaard-Hansen na mednarodnem zborovanju dokumentarjev v Tokiju septembra 1967 z naslovom: DK, DC in LC v tekmi na področju univerzitetne knjižnice. V njem opisuje poskus, ki so ga napravili ob ustanovitvi nove univerzitetne knjižnice v

Odenseju na Danskem. Dva bibliotekarja, ki poprej še nista uporabljala nobenega od omenjenih klasifikacijskih sistemov, sta dobila nalogo, da klasifikacijsko obdelata 225 knjig z različnih strokovnih področij in sicer po sistemu univerzalne decimalne klasifikacije (DK), po sistemu Deweyeve decimalne klasifikacije (DC) in še po sistemu kongresne knjižnice v Washingtonu (LC). Namen poskusa je bil ugotoviti zmogljivost, gospodarnost in uporabljivost posameznih sistemov. Rezultate poskusa je pretrialsala komisija 20 strokovnjakov, ki je ugotovila, da je osnovna struktura vseh treh sistemov zastarela, da pa ima vsak od sistemov svoje prednosti in slabosti. Poskus je pokazal, da je treba najprej odkloniti sistem LC, ker je preokoren, ker ne pozna hierarhične razvrstitve, stvarnega kazala in navodil za uporabo, ter končno tudi zato, ker ne predvideva možnosti izmeničnih vpisov. Sistem DC pozna hierarhično razvrstitev, a kritike ne prenese njegovo kazalo, zlasti pa ne zapletenost sestavljenih decimalnih vrstilcev, ki otežuje njegovo učinkovito uporabo. Rezultati poskusa govorijo še najbolj v prid sistema DK, predvsem zaradi njegove izredne prilagodljivosti. Res je njegova notacija tudi zapletena, vendar jasna in v praksi uporabljiva. Po lastnih izkušnjah je podobno analizo istih sistemov opravil J. M. Perreault na floridski univerzi in prišel do podobnih sklepov. Zanimiva je podoba, ki jo ta avtor navaja, ko med drugim brani prednost sistematskih katalogov pred predmetnimi: sistematski katalog je za informacijo kot orientacija v mestu s pomočjo karte, predmetni katalog pa je povpraševanje na vsakem vogalu. — Ko se predavatelj vrne k osrednjemu predmetu, poudarja zlasti, da je potrebna temeljita revizija tudi DK sistemu. Njeno uresničevanje bo morala voditi misel, ki jo je izrazil A. N. Whitehead: Umetnost napredka je v tem, da v spremembah ohranimo red in da v redu dosežemo spremembe. Konkretnije se je izrazil

vodja klasifikacijskega oddelka pri FID G. A. Lloyd, ko je odklonil metode, ki imajo na skrbi le predelavo in razširitev dosedanje razvrstitve v sistemu DK; najučinkovitejša bo metoda, ki se bo lotila preureditve in razširitve pojmovnih odnosov v sistemu.

Za drugo skupino člankov naj opozorim na vtise s študijskega potovanja po Združenih državah Amerike jeseni 1967, ki jih je zapisal švicarski bibliotekar M. Marthaler v članku: *Mehanizacija v knjižnicah ZDA*. Njegovo zanimanje je veljalo trem vprašanjem: sistemu kontrole knjižnega gradiva (izposoja, kroženje časopisja), sistemu najdenja informacij in izdelave katalogov ter uvajanju širše avtomatike v verigi informacij. Avtor navaja vrsto strokovnih in tudi univerzitetnih knjižnic, ki so bolj ali manj uspešno uvedle mehanizacijo (Harvard-, Chicago-, Florida-, California-University); podrobno govori o različnih sistemih mehanizacije in njihovi učinkovitosti in gospodarnosti, pri čemer omenja za naše razmere kar fantastične številke zaposlenega osebja (ki pa pomenijo tudi za Ameriko precejšnjo težavo, saj bi na primer v neki ustanovi potrebovali kar 200 novih luknjaric za kartice, pa jih ne morejo dobiti). Avtor končuje svoj prikaz z ugotovitvijo, da je pač ameriški pionirski duh znal najti mnogo širšo uporabo mehanizacije v knjižnicah in dokumentacijskih centrih, kot jo poznamo v Evropi; njena koristnost pa je često vprašljiva predvsem zaradi zanemarjanja enotne zamisli in zaradi jezikovnih problemov (pomanjkanja enotne terminologije, sistema tezavrov itd.).

Kot zadnjega naj omenim članek, ki je sicer zunaj okvira, katerega sem poročilu postavil. Za nas pa je mogoče zanimiv, saj je prvi članek (vsaj zadnja leta, ko o reviji poročam), posvečen Jugoslaviji. Napisal ga je bibliotekar v Kielu G. Teich in govori o uporabi dokumentaciji in njenem gospodarskem koristnem učinku v Jugoslaviji. V Jugoslaviji, pravi avtor,

je dokumentacija instrument gospodarske politike, zato so ustanovili mnogo strokovnih knjižnic in dokumentacijskih služb po podjetjih. Posebni problemi so v manj razvitih republikah (Bosni in Hercegovini, Črni gori in Makedoniji), vendar tudi v razvitejših republikah dokumentacija ne more postati učinkovitejša, ker je premalo dobro založenih strokovnih knjižnic in ker še v teh dela premalo visoko strokovnih dokumentarjev. Te ustanove doslej še ne morejo dajati zadovoljivih in pravočasnih informacij, ki bi jih potrebovala gospodarska podjetja. Zato ekonomskega učinka dokumentacije v gospodarstvu Jugoslavije ne gre pretiravati. Vendar, končuje avtor, velja ta ugotovitev tudi za druge države, pri čemer niso izvzete niti industrijske države; makro analiza ustreznih prerezov v odnosih med dokumentacijo in gospodarstvom v drugih državah bi morda pokazala še bolj pesimistično sliko, kot jo kaže za Jugoslavijo.

Stanislav Kos

Zeitschrift für Bibliothekswesen und Bibliographie. Zweimonatsschrift. (Organ des Vereines Deutscher Bibliothekare und des Vereines der Diplombibliothekare an wissenschaftlichen Bibliotheken.) Frankfurt a. M. XV/1968, št. 1—6, (VI) + 413 str. 8°.

Iz bogate vsebine letnika nemške revije za splošno znanstveno knjižničarstvo naj posebej opozorim na dve razpravi, ki se ukvarjata s teorijo in prakso klasifikacije.

Razprava W. Grünwalda je posvečena teoriji klasifikacije. Bibliotekarska klasifikacija ni isto kot znanstvena klasifikacija; ta je le osnova bibliotekarske klasifikacije, nadaljnjo nje-no izgradnjo pa pogojujejo predvsem bibliotekarske potrebe in izkušnje. Ob nastajanju dosedanjih klasifikacijskih sistemov so se pojavljali mnogi problemi, ki še do danes niso rešeni. Njihov hierarhični princip »od celote do njenih delov« zahteva nenehno vključevanje novih pojmov in s tem